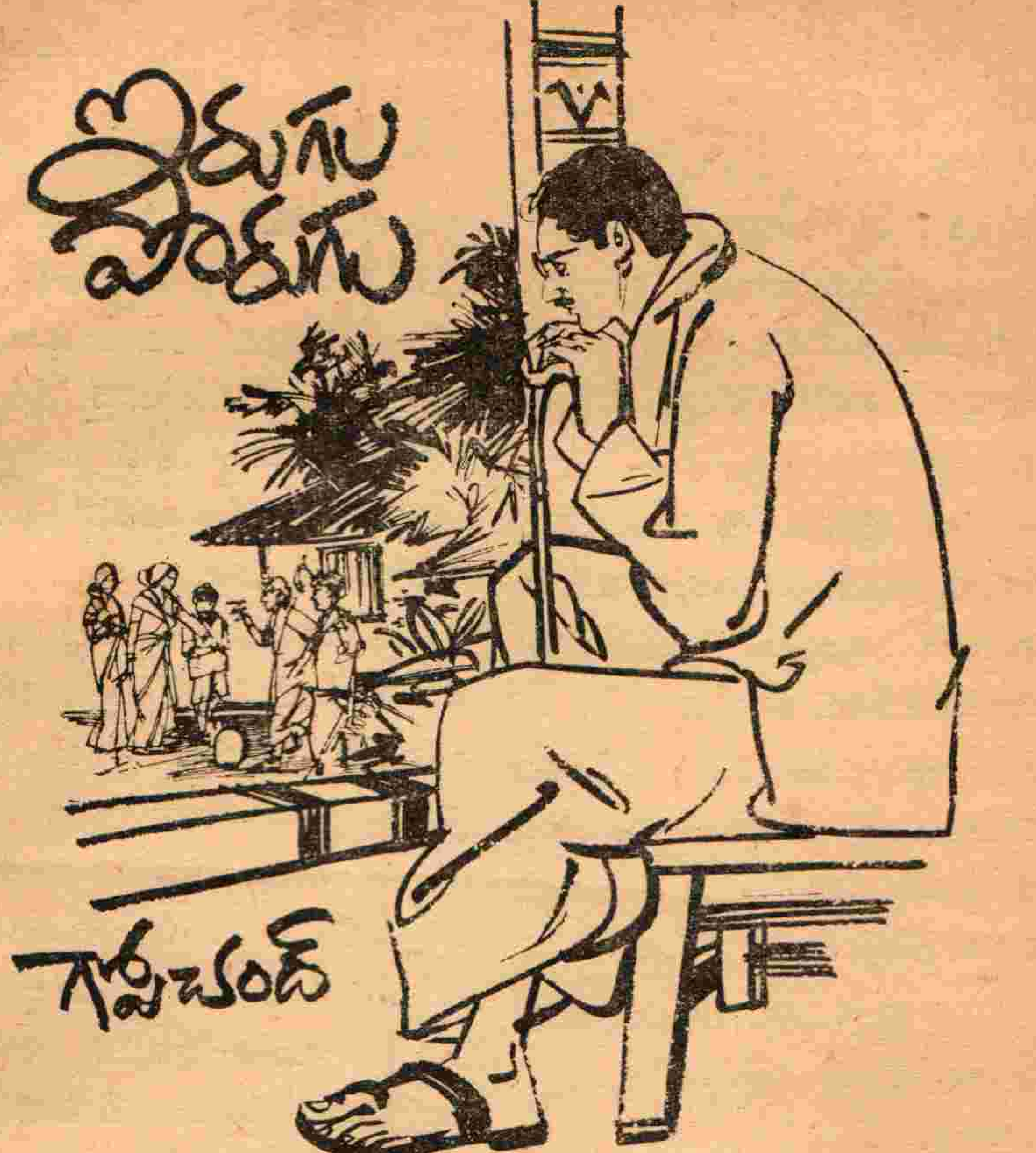

నేను ఇంటికి తిరిగి వచ్చేటప్పటికి పక్క ఇళ్ళవాళ్ళు పోట్లాడుకుంటున్నారు. నా భార్య మా వాకిట్లో నిలబడి వింటూ వుంది.

మా ఇంటి ప్రక్క ఇళ్ళు, వరుసగా ఒక యింటిని ఒక ఇల్లు ఆనుకొని లేవు. ఒకే ఇల్లు మా ఇంటిని ఆనుకొనివుంది. రెండవ ఇల్లు దానికి ఎదురుగావుంది. అందుకని మా వాకిటిలో నిలబడితే రెండిళ్లూ చక్కగా కనబడతై.

నేను వచ్చేటప్పటికి వాళ్ళు పోట్లాడుకుంటున్నారని చెప్పాను. వాళ్ళ రెండిళ్ళ మధ్యా ఒక పెద్ద గుమ్మడికాయ వుంది. అది వడియాలు పెట్టుకోటానికి పనికి వచ్చే బూడిదగుమ్మడికాయ. గుమ్మడికాయకు అవతల ప్రక్క ఆ ఇంటివాళ్లూ ఇవతల ప్రక్క ఈ ఇంటివాళ్లూ నిలబడి పోట్లాడుకుంటున్నారు. అవతల యిల్లు ఒక స్కూలు మేస్టరుది; ఇవతల యిల్లు ఒక గవర్నమెంటు ఆఫీసరుది.

స్కూలు మేస్టరు ఇంటిలో వున్నట్లు లేదు. అ త ని భార్యా, కూతురూ, కొడుకూ, గుమ్మడికాయకు అవతల నిలబడి పోట్లాడుతున్నారు. గవర్న మెంటు అఫీసరు ఇంటిలోనే వున్నాడు. కాని అతను బయటకు రాలేదు. అతని తరఫున అతని నౌకర్లు పోట్లాడు తున్నారు.

"ఈ గుమ్మడికాయ మీది. మీరు తీసుకోవలసిందే! మా అయ్యగారుకూడా ఈమాటే అన్నారు." అంటున్నాడు నౌకరు, అఫీసరు తరఫున.

"పాపం మీ రెంత అపేక్షపడి దొంగతనంగా కోసుకున్నారో! కోసు కున్నవాళ్ళే తీసుకోవాలి," అంటున్నది మేస్టరు భార్య.

"ఈ దొంగముండ చేసింది," అంటు న్నాడు నౌకరు అంట్లుతోమే పిల్లని ఉద్దేశించి.

"యజమానికి తెలియకుండా అదెం దుకు చేస్తుంది? దాని కోసం అదిచేస్తే తన యింటికే తీసుకుపోయేది. మీ ఇంటిలో ఎందుకు పెడుతుంది?" అంటున్నది మేస్టరుకూతురు.

"ఆ మాటే అనొద్దనేది." అంటు న్నాడు నౌకరు.

"చెయ్యగాలేనిది అంటే తప్పా?" అంటున్నది మేస్టరు భార్య.

"నోరు పారేసుకోకండి. ఈ కాయ మీది. మీరు తీసుకోండి," అంటున్నాడు నౌకరు.

"పాపం యెంత అపేక్షపడి దొంగ తనంగా కోసుకున్నారో మీరే తీసు కోండి," అంటున్నది మేస్టరుభార్య.

ఇంతలో నన్ను చూచినట్లున్నారు. ఒక్క క్షణం మాటలు ఆగినై. నేను ఈ తగాదా వినీవిననట్టు లోపలకు వెళ్లాను. బయట తగాదా నేను ఇంటిలో అడుగు పెట్టగానే మళ్ళీ సాగింది.

మా పక్క ఇంటి నౌకర్లు ఇరుగు వాళ్ళతో చీటికీ మాటికీ కజ్జాకు దిగటం మామూలే! అఫీసరు నౌకర్లు, పుర ప్రముఖులకంటే కూడా అనేక రెట్లు గొప్పని నౌకర్ల ఉద్దేశం. అందుకని ఎవర్ని పడితే వాళ్ళని గదమాయించటం, ఎవ్వరితో పడితే వాళ్ళతో పోట్లాడటం వాళ్ళకి మామూలే! కాని 'ఈ గుమ్మడి కాయ మీరు తీసుకోవాలంటే మీరు తీసు కోవా'లని పోట్లాడుకోవటం మాత్రం నాకు చిత్రంగా వుంది.

ఆ మధ్య నా ఎరుకలో యిటువంటి తగాదే ఒకటి జరిగింది. దమనకశాస్త్రి అనే ఒకాయన, కరటకశాస్త్రి అనే మరొక ఆయన్ని వందరూపాయలు అప్పు అడిగాడు. కరటకశాస్త్రి వడ్డీగిడ్డీ తాను తీసుకోననీ, ఫలాని రోజుకల్లా తిరిగి యిచ్చివెయ్యాలనీ చెప్పి, అప్పు ఇచ్చాడు. కాని, దమనకశాస్త్రి ఆ నోట్లని తీరా యింటికి తీసుకువెళ్ళి

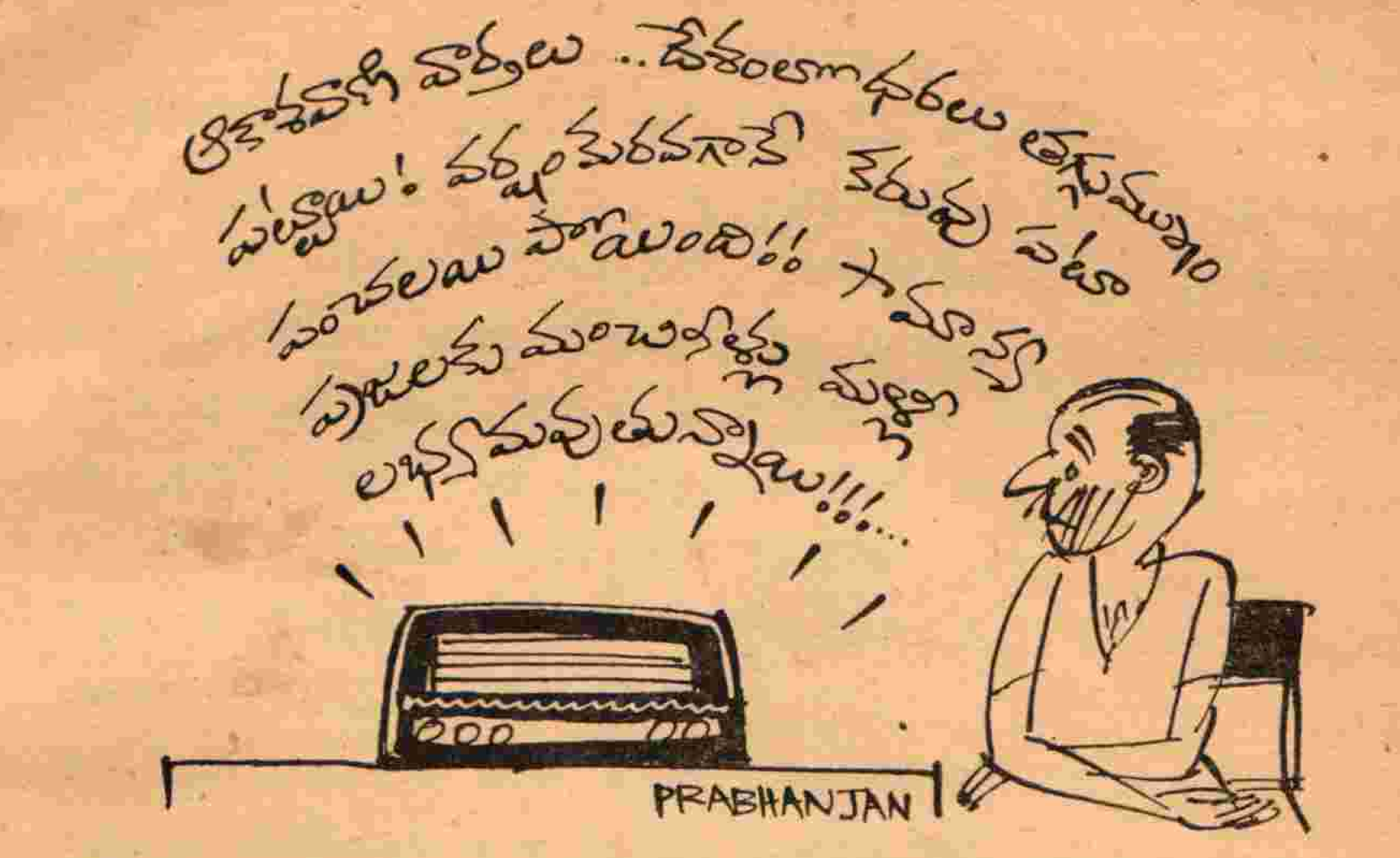

లెక్క పెట్టుకునేసరికి, నూరు రూపాయిలకు బదులు నూట అయిదు రూపాయిలున్నాయి. అతను కంగారుపడి వెంటనే కరటకశాస్త్రి దగ్గరకువెళ్ళి "మీరు పొరపాట్న అయిదు రూపాయిలు ఎక్కువ ఇచ్చారు. తీసుకోండి," అన్నాడు. ఈ మాటకు కరటకశాస్త్రి ఉలిక్కి పడ్డాడు. దమనకశాస్త్రి ముఖంలోకి నిశితంగా చూస్తూ, నేను ఎప్పుడూ పొరపాటుపడను. నా డెబ్బయి ఏళ్ళ జీవితంలోడూ ఏనా పొరపాటుపడ లేదు.ఇకముందుపడను. నేను వందరూపాయిలే యిచ్చాను. ఆ అయిదు రూపాయిలకూ నాకూ యెటువంటి సంబంధమూ లేదు," అని చెప్పాడు.

"నేను సరాసరి ఇంటికివెళ్ళి లెక్కపెట్టుకున్నాను. ఇంకెక్కడికీ వెళ్ళలేదు కూడాను. లెక్కపెట్టుకునేటప్పటికి నూట అయిదు రూపాయిలున్నాయి. ఈ అయిదు రూపాయిలు మీవే. లేకపోతే నాదగ్గరకు యెలా వస్తయి? ఇవి మీరు తీసుకుని నాకు చిత్తశాంతిని కలిగించండి" అన్నాడు. దానికి కరటకశాస్త్రి "నీకు చిత్తశాంతిని కలిగించి నా చిత్తశాంతిని పోగొట్టుకోమంటావా?" అని అడిగాడు. "ఈ అయిదు రూపాయిలు తీసుకుని వచ్చేజన్మలో కుక్కగానో నక్కగానో పుట్టి నీ యింటి ముంగిట కాపలా కాయమంటావా?" అన్నాడు.

"నాతో ఆ పని చేయించుకోటానికే మీరీ ఎత్తు వేశారు. అసలు మీ దగ్గరకు డబ్బుకోసం రావటమే నా తప్పు!" అన్నాడు దమనకశాస్త్రి.

వీరీవిధంగా కరటకశాస్త్రి ఇంటి

అరుగుమీద కూర్చొని పోట్లాడుకుంటూ వుంటే పోగైనజనం వినలేక ఆ అయిదు రూపాయిలూ భగవదార్పితం చేసేటట్లు రాజీచేశారు. "గుమ్మడికాయ నువ్వు తీసుకోవాలంటే నువ్వు తీసుకోవాలనే" ఈ తగాదా నాకు పై సంఘటనను జ్ఞాపకానికి తెచ్చింది. నాలో నాకే నవ్వొచ్చింది. ఇంటిలో నిలబడి తగాదాను పర్యవేక్షిస్తున్న నా భార్య లోపలకు వచ్చింది. రావటంలో ముసిముసినవ్వులు నవ్వుకుంటూ వచ్చింది.

"ఏమిటా గోల?" అని అడిగాను.

"అదేనండి...నిన్న మీతో చెప్పాను చూడండి. మేస్టరుగారి భార్య ఇంటి మీదకు గుమ్మడితీగ పాకించుకొనిగుమ్మడి కాయలు కాయిస్తూ వుందనీ, ఆ తీగె రెండు గుమ్మడి కాయలు కాసిందనీ..."

"అవును" అన్నాను నేను జ్ఞాపకం చేసుకుంటూ.

"పాపం, అందులో ఒక కాయ నిన్న రాత్రి ఎవ్వరో కోసుకు వెళ్ళారట. రోజూ ఆబిడకు నిద్రమంచంమీదనుంచి లేచీలేవగానే నిచ్చెనవేసుకొని ఒకసారి రెండు గుమ్మడికాయల్నీ చూసుకోవటం అలవాటు. ఇవ్వాళ ప్రొద్దున్న లేచి చూసేటప్పటికి ఏముంది? గుమ్మడి కాయని కప్పిన గడ్డి గడ్డిగానేవుంది. గుమ్మడికాయ లేదు..."

"ఎవ్వరో కోసుకువెళ్ళి వుంటారు" అన్నాను నేను.

"అది సరేలెండి..." అన్నది నా భార్య... "ఎవ్వరూ కోసుకు వెళ్ళకుండా ఎలా గుమ్మడికాయ మాయమవుతుంది లెండి కాని, పాపం ఆ ఇల్లాలు ఆ గుమ్మడికాయమీద అనేక ఆశలు పెట్టుకుకూచుంది. ఆమె అల్లుడికి వడియాలు అంటే తగని యిష్టమట. వడియాలు వుంటే ఏ కూరా అక్కరలేదట. ఈ గుమ్మడికాయ యివాళో రేపో కోసి వడియాలు పెట్టి అల్లుడికి పంపాలని గుమ్మడి పాదు పెట్టినప్పటినుంచీ అనుకుంటూ వుంది ఆమె. నిజానికి గుమ్మడిపాదు పెట్టింది కూడా అందుకేనట! అటువంటి ఆమెకు గుమ్మడికాయ కనబడకపోయేటప్పటికి ఏముంది? వొక్కసారి గుండె గుభేలుమన్నది. కళ్లు తిరిగి నిచ్చెన మీద నుంచి పడిపోతాననే అనిపించిందట. కూతుర్ని పిలుద్దామంటే నోటివెంట మాట వస్తేగా..."

"పాపం" అన్నాను నేను. నాకైతే యిప్పుడు సరిగ్గా జ్ఞాపకం లేదుగాని, వొక్క నిట్టూర్పు కూడా విడిచి వుంటాను. ఎందుకంటే నాకు నిజంగా జాలివేసింది. పెంచినవాళ్ళ మనస్సులను తీగెలూ కాయలూ ఎట్లా పెనవేసుకుంటయ్యో నాకు తెలుసు.

"అది సరే, గుమ్మడికాయ మధ్యన పెట్టుకొని, కృష్ణభగవానుని మధ్యనపెట్టుకొని పోట్లాడే కౌరవ పాండవులకుమల్లే, దొడ్డిలో ఆ తగాదా ఏమిటి?" అన్నాను.

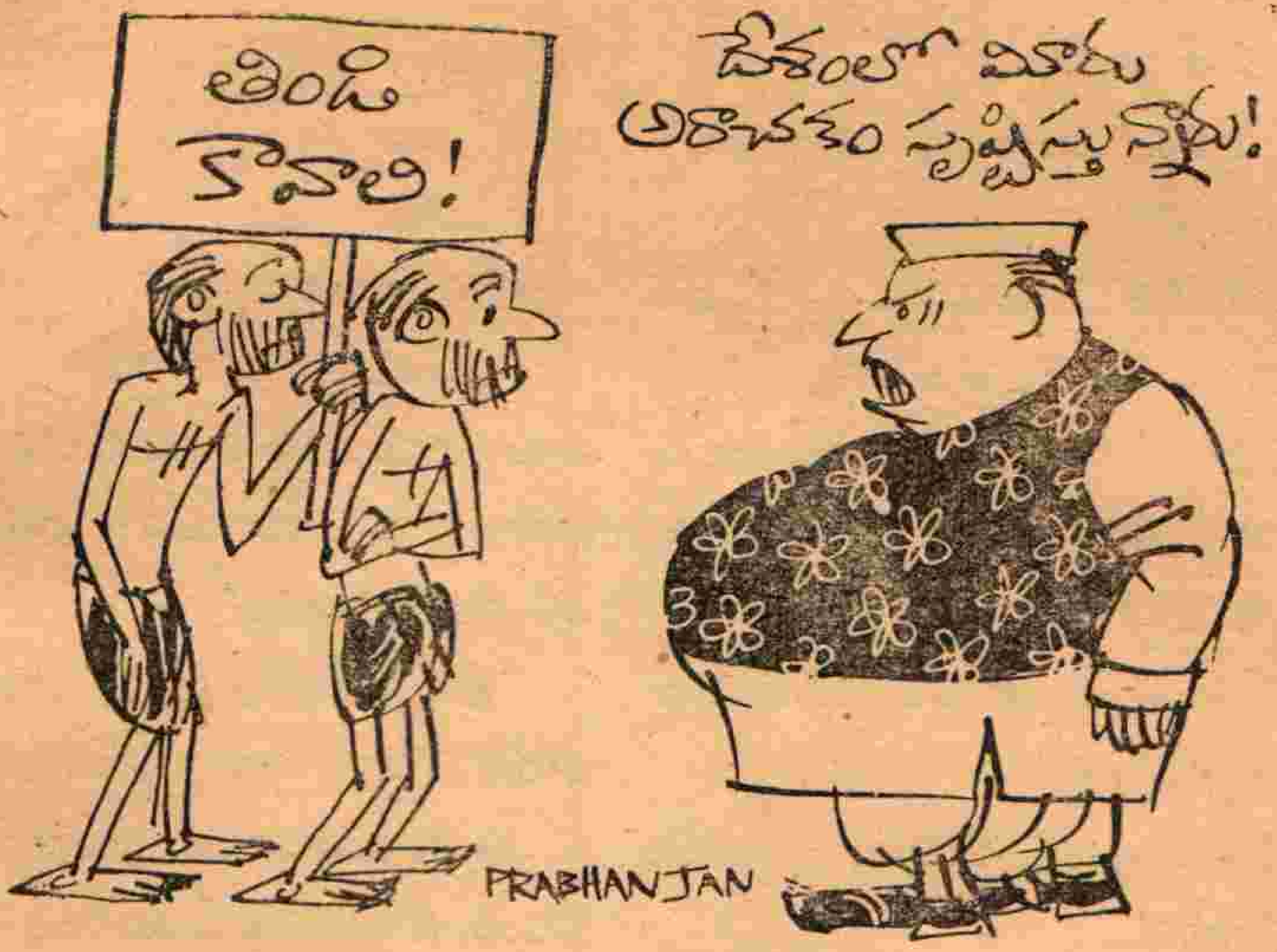

"మరి చెప్పేదంతా వినండి. కాయ కనపడకుండా పోయేసరికి ఆమెకు తలచుకున్నకొద్దీ దుఃఖం పొర్లిపొర్లి వచ్చిందట. ఎవ్వరు కోసివుంటారా అని ఆలోచించిందట. కాని ఎవర్ని అనుమానిస్తుంది? పక్కయింటి గవర్నమెంటు ఆఫీసర్‌ని అనుమానిస్తుందా? మనల్ని అనుమానిస్తుందా? ఏమీతోచక దుఃఖం ఆపుకోలేక కోసుకువెళ్ళిన వాళ్లని నోటికి వచ్చినట్టు తిట్టటం మొదలుపెట్టింది. వాళ్ళు నాశనం అవుతారన్నది. వాళ్ల పెళ్లాలు నాశనం అవుతారన్నది. వాళ్ల పిల్లలు నాశనం అవుతారన్నది. ఆమె నోరు చేసుకుంటే ఎట్లా చేసుకుంటుందో మీకు తెలుసుగా! పాపం వడియాలు, అల్లుడూ జ్ఞాపకం వొచ్చారేమో, వైన వైనాలు పెట్టి అటు పధ్నాలుగుతరాల వాళ్ళనీ ఇటు పధ్నాలుగు తరాల వాళ్లనీ దుమ్మెత్తి పోసింది.

పాపం మన పక్కయింటి ఆఫీసరు ఈ తిట్లను వినలేకపోయాడు కాబోలు, 'అట్లా నోరు చేసుకోవద్దను. కాయ తీసుకోమను' అని చెప్పి ఇంట్లోనుంచి గుమ్మడికాయ నౌకరుచేతికిచ్చి పంపించాడు. సరిగ్గా ఆ గుమ్మడికాయే. తెంపిన తొడిమ ఆరనన్నా ఆరలేదు."

"అదేమిటే? ఆయన దగ్గరకు యెట్లా వచ్చింది?" అని ఆశ్చర్యంగా అడిగాను. గవర్నమెంటు ఆఫీసరు గుమ్మడికాయను దొంగిలించాడని నేను నమ్మలేక అడిగాను.

"అది నాకెట్లా తెలుస్తుంది? ఆయన మాత్రం 'నౌకరిముండ చేసింది. ఈ దొంగముండతో చచ్చేరోజు వచ్చింది'

అన్నాడు మా అందరికీ వినబడేటట్టు" అన్నది నా భార్య.

"పాపం, నిజమే అయివుంటుంది" అన్నాను నేను.

"నౌకరిది దొంగిలిస్తే అది తన ఇంటికి తీసుకువెళ్తుందిగాని, వీళ్ళ కెందుకు యిస్తుంది? గుమ్మడికాయ చేదయ్యా? చేదైతేఎందుకు దొంగిలిస్తుంది. అన్నది మేష్టారిగారి కూతురు."

"అయితే ఆ ఆఫీసరే దొంగిలించా డంటావా ఏమిటి?''

"ఆయన్ని ఎవ్వరంటారు? ఆయన మంచివాడే.''

అకస్మాత్తుగా ఆఫీసరుభార్య జ్ఞాపకం వొచ్చింది నాకు. ఆ వి డ మీ ద ఏమాత్రం సద్భావం లేదు నా భార్యకి. ఆవిడ ఇంట్లో నౌకర్లతో, ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళతో కజ్జాలూ తగాదాలూ ప్రోత్స హిస్తూ వుంటుందని ఆమె నమ్మకం.

"నౌకర్లతో ఆబిడ చే యి ం చి వుంటుందంటావా ఏ మి టి" అని అడిగాను.

"నే ననటం ఏమిటి? ఊరంతా అంటు న్నారు. ఇది తప్పకుండా ఆబిడగారి పనే. మాష్టరుగారి ఇంటిమీద గుమ్మడి కాయ లున్నాయని వాళ్ళకి తెలియాలి; మనకు తెలియాలి. ఇంకెవ్వరికి తెలు స్తుంది?"

"ఈ మాటలు నువ్వు గిట్టక అనే మాటలు" అన్నాను నేను... "ఆబిడ చేయిస్తే ఆయన నౌకరిమీద ఎందుకు పెట్టేవాడు? ఆబిడని నానా చీవాట్లూ వేసే వాడు" అన్నాను.

"చీవాట్లు వేసి బ్రతకనే ఆబిడ గారితో" అన్నది నా భార్య.

"పోనీ మెదలకుండానైనా వూరుకునే వాడు. తమ తప్పు బయటపెట్టుకునే వాడా? తాను మెదలకుండా వూరుకుంటే ఎవ్వరేం చేసేవారు?"

"ఊరుకునేవాడే! కాని ఆవిడగారు ఊరుకోనిస్తేగా?" అన్నది నా భార్య.

ఈ మాటకు నాకు నిజంగా కష్టం వేసింది. దొంగతనం చేయించిందీ ఆబిడే. ఆ దొంగతనం బయటపెట్టించిందీ ఆబిడే అంటూవుంటే ఏమనాలి?

"అదేమిటి అట్లా అంటావు. తాను చేయించిన దొంగతనం, తన భర్తతో బయటపెట్టించిందంటావా?" అని అడి గాను.

"ఆ మాట నే నెట్లా అంటాను" అన్నది నా భార్య.

"మరదేగా నువ్వనేది?"

"అది కాదు. ఆ గుమ్మడికాయ ఉంచు కోలేకపోవటానికి కారణం వుంది. మీకు తెలుసుగా ఆవిడగారికి తన కొడు కంటే ఎంత ప్రీతో?"

"తెలియకేం?" అన్నాను. పిల్లల కోసం ఆమె నొయ్యని నోమూ, చెయ్యని పూజా, దర్శించని దేవళం లేదని నాకు తెలుసు. చివరికి ఆమె నోముల

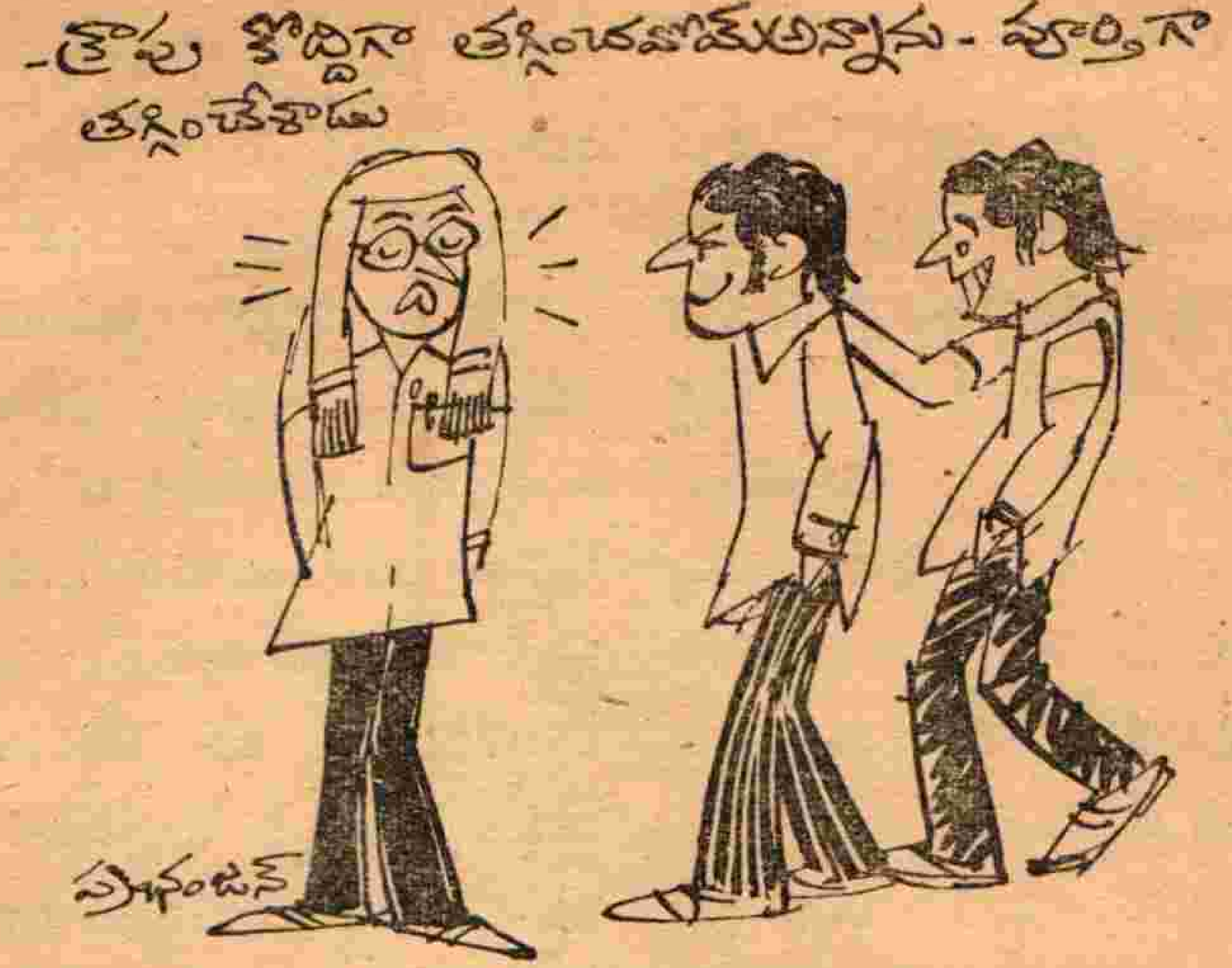

పంటగా ఈ పిల్లవాడు ఇటీవలే కలిగాడు

"దానివల్ల గుమ్మడికాయ దాచుకో లేకపోయింది. మాస్టరుగారి భార్య మాటి మాటికీ 'కోసినవాళ్ళ కడుపులు కాల! తీసినవాళ్ళ పిల్లలు నాశనం కాను!' అంటూవుంటే భరించలేకపోయింది. పస్తాయిస్తే లాభంలేదనుకొని, నౌకరి దానిమీదపెట్టి 'వాళ్ళకాయ వాళ్ళకిచ్చి వెయ్యండి' అని భర్తతో చెప్పి వుంటుంది. ఆ పిచ్చాయన నిజమే అని నమ్మి బయటపడ్డాడు" అన్నది.

నేను ఆలోచనలో పడ్డాను. నా భార్య చెప్పింది నిజం కావచ్చు అనుకున్నాను. ఆఫీసరు భార్య ఇటువంటి పనులకు సమర్థురాలే. ఒకరోజు మా పిల్లలు ఏదో చేశారనే కోపంతో తన పనిదాంతో ఊడ్చిన కసవు సరిహద్దు గోడమీదుగా మా దొడ్లోకి వేయించటం నేను కళ్ళారా చూశాను. తన వాకిట్లో నిలబడి పని దాంతో ఈ పని చేయిస్తూవుంది. నన్ను చూచి చటుక్కున లోపలకు వెళ్ళింది. ఇటువంటివి నేను చాలా చూశాను. అందు కని 'బహుశా నా భార్య చెప్పిన మాటలు నిజమే అయివుండవచ్చు' అనిపించింది నాకు.

"అదిసరే. వాళ్ళు ఏ కారణంవల్ల యినాకానీ, గుమ్మడికాయ ఇచ్చివేసి నప్పుడు సంతోషంగా, తీసుకోక 'ఎంత అపేక్షపడి కోసుకున్నారో మీరే తీసు కోండి' అని మొండిపట్టు పట్టుకు కూర్చుం టారేం? మాస్టరుగారి భార్య, కూతు రూను" అని అడిగాను.

"కసి తీరక!" అన్నది నా భార్య.

నాకు అర్థంకాలేదు. "ఇందులో కసి తీరేదేముంది?" అని అడిగాను.

"ప్రొద్దున్నుంచీ ఆమె ఏడ్చిన ఏడ్పుకి కాయఇవ్వగానే తీసుకు ఊరు కుంటే యెట్లా సరిపోతుంది? అప్పటి దాకా అన్న మాటలన్నీ పిల్లిమీదా, కుక్క మీదా పెట్టి అనే! ఒక్క మాటకూడా సరాసరి అనకపోయె... కాయ యివ్వ గానే తీసుకుంటే వాళ్ళని ఒక్కమాట కూడాఅనటానికివీల్లేదాయె...అనకుండా వూరుకోబుద్ధి పుట్టదాయె!"

"అందుకని 'మీరే తీసుకోండి' అంటూ అనవలసిన మాటలన్నీ అని తన అక్కసు తీర్చుకుందన్నమాట."

"అవునండీ. ఎవరికైనా కడుపు మంట చల్లారాల్సిందేగదా!" అన్నది నా భార్య.

"చల్లారాల్సిందే'' అని నేను నా భార్యతో యేకీభవించాను. "చివరికి కథ ఎట్లా ముగిసింది?" అని అడిగాను.

"ఏదోలెండి - నేనే రాజీచేశాను" అన్నది నా భార్య

"ఎట్లా?"

"ఎట్లా యేముంది? వారికి తెలిసే యిది జరిగివుంటుం దనుకుందాం... మీరు అనుకుంటున్నట్లు నౌకర్లతో ఆవిడ గారే చేయించి వుంటారని అనుకుందాం. అయినా 'మేము ఎరగం; నౌకరుది చేసి వుంటుంది' అని వారన్నప్పుడు దాన్ని మీరు ఇంకా సాగదియ్యటం ధర్మం కాదు. మీ కాయ మీరు తీసుకోవటమే ధర్మం అని మాస్టరుగారి భార్యకు చెప్పాను" అన్నది.

''ఆపట్న ఆమె తీసుకుందా?"

"అంత తేలిగ్గా తీసుకుంటుందా? 'పోనీ, యజమానులకు తెలియకుండా ఆ నౌకరుది యింతపనికి దిగి వుండదని మీరైనా ఒప్పుకుంటారా? మీరు ఒప్పు కుంటే నాకు అదే చాలు. గుమ్మడికాయ తీసుకోవటానికి మా కెట్టి ఆక్షేపణా లేదు...' అన్నది మాస్టరుగారి భార్య ఎట్టాగో ఒకట్లా ముగుస్తుంది గదా అని. 'నేను ఒప్పుకుంటాను అనుకోండి' అన్నాను. 'అయితే సరే. నా కదేచాలు. పదిమందికీ తెలిసి ఉండాలనే, నే కోరేది' అన్నది మాస్టరుగారి భార్య. అని గుమ్మడికాయ తీసుకుంది "

నా భార్య రాజీపరచిన పద్ధతి నేను శ్రద్ధగా విన్నాను. విని "అయితే ఈ అవకాశం పురస్కరించుకొని ఆఫీసరు భార్యగారి మీద నీకున్న కసికూడా తీర్చుకున్నా వన్నమాట?" అన్నాను.

ఈ మాటలకు నా భార్య కళ్ళు తళుక్కున మెరిసినై. ముసి ముసి నవ్వులు వొలకపోసుకుంటూ - "లేక పోతే, పెద్ద రాణిని అనుకుంటుంది!" అన్నది. అని అంతటితో ఆగక "చూడండీ అల్లుడితోపాటు మనకుకూడా కొన్ని వడియాలు పెట్టిస్తానన్నది మాస్టరు గారి భార్య" అని చెప్పింది.